

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2005

MODERN GREEK

HIGHER LEVEL

**Wednesday, 15th June
Morning 9.30 a.m. – 12.30 p.m.**

ΚΕΙΜΕΝΟ

[Η αθλητική φλυαρία]

1. Αν πετάξω μια πέτρα από απλή ευχαρίστηση – όχι για να πετύχω κάποια οποιαδήποτε χρήσιμη δραστηριότητα – θα σπαταλήσω θερμίδες που είχα εξασφαλίσει με την κατανάλωση τροφής. Αυτό θα σήμαινε σπατάλη της τροφής για την παραγωγή της οποίας κάποιος έχει εργαστεί. Τώρα, για τον άνθρωπο, αυτό το είδος της σπατάλης δεν μπορούμε να το αποφύγουμε. Ο άνθρωπος, όπως όλα τα ζώα, νιώθει τη σωματική και ψυχική ανάγκη να παίζει και να ασκήσει το σώμα του. Αυτό σημαίνει για μας ελευθερία, ελευθερία από την τυραννία της αναπόφευχτης, απαραίτητης δουλειάς.
2. Αν δίπλα σε μένα που πετάω την πέτρα έρθει κάποιος άλλος για να την πετάξει ακόμη πιο μακριά, το παιχνίδι παίρνει τη μορφή «αγωνίσματος» πράγμα που αποτελεί το θεμέλιο κάθε είδους σπορ. Αυτό μοιάζει να είναι σπατάλη, σωματικής και πνευματικής ενέργειας, αλλά αυτό το είδος της σπατάλης καταλήγει σε κάποιο κέρδος για τον άνθρωπο. Έχουμε βελτίωση της σωματικής διάπλασης, ανάπτυξη και έλεγχο της άμιλλας, χαλιναγώγηση της έμφυτης επιθετικότητας χάρη στην υποταγή μας στους κανόνες του παιχνιδιού.
3. Αλλά ήδη στα παραπάνω θετικά στοιχεία παραμονεύει το σαράκι που απειλεί την ίδια την κίνηση - η εκτροπή ανθρώπων αφιερωμένων σ' ένα αγώνισμα. Ο αθλητής είναι ήδη ένα ον που έχει υπερασκήσει ένα μόνο όργανό του, που κάνει το σώμα του εστία και αποκλειστική πηγή ενός συνεχούς παιχνιδιού. Ο αθλητής είναι τέρας, είναι ο Άνθρωπος που Γελά, είναι η γκέισα με το πιεσμένο ατροφικό πόδι. Όμως όταν το αγώνισμα, δηλαδή το σπορ, από παιχνίδι με προσωπική συμμετοχή γίνεται θέαμα και είδος συζήτησης για άλλους, ο αθλητής – τέρας γεννιέται. Βέβαια, όποιος παρακολουθεί αθλητικό θέαμα φωνάζει και χειρονομεί και ερεθίζεται. Επομένως κάνει σωματική και ψυχική άσκηση, εκτονώνει την επιθετικότητά του και τιθασεύει την αγωνιστικότητά του. Αλλά αυτή η εκτόνωση δε λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο όπως στο άτομο που συμμετέχει στην άθληση και μαθαίνει πως να ελέγχει την αύξηση ενέργειας και να αυτοσυγκρατείται. Οι αθλητές αγωνίζονται παίζοντας, ενώ οι θεατές-οπαδοί αγωνίζονται στα σοβαρά και μπορεί να καταλήξουν σε ξυλαδαρμούς με τους οπαδούς της αντίπαλης ομάδας και, όχι σπάνια, να πεθάνουν στις κερκίδες από συγκοπή.
4. Εάν η άσκηση είναι υγεία, όπως υγεία είναι η σωστή διατροφή, τα σπορ σαν θέαμα η φενάκη της υγείας. Όταν βλέπω τους άλλους να παίζουνε, δεν κάνω τίποτα το υγιεινό και απλώς νιώθω κάποια ασαφή ευχαρίστηση για την υγεία των άλλων, γιατί ουσιαστικά τη μεγαλύτερη ευχαρίστηση την παίρνω από τα ατυχήματα που συμβαίνουν σε όποιον ασκείται.
5. Το στοιχείο της πειθάρχησης της αγωνιστικότητας, που κατά την άθληση έχει τις δύο όψεις της αύξησης και της απώλειας του ανθρωπισμού του ασκουμένου, για το θεατή ενός σπορ έχει μόνο μία, την αρνητική. Κατ' αυτόν τον τρόπο το σπορ απελευθερώνει την ανεξέλεγκτη δύναμη του όχλου.
6. Μια τρίτη διάσταση αυτού του φαινομένου είναι η συζήτηση για τα σπόρ σαν θέαμα. Αυτή η συζήτηση κατ' αρχήν γίνεται από τον αθλητικό τύπο. Αυτό οδηγεί σε συζητήσεις πάνω σε συζητήσεις. Σε τελευταία ανάλυση, το σύγχρονο σπορ μοιάζει να μην αφορά στην άσκηση του σώματος και την ανάπτυξη του ανθρωπίνου πνεύματος, αλλά κυρίως σε συζήτηση γύρω απ' αυτά που γράφουν οι αθλητικές εφημερίδες.

Umberto Eco, Η Σημειολογία στην Καθημερινή Ζωή, έκδ. Μαλλιάρης – Παιδεία, απόδοση-ανθολόγηση Αντ. Τσοπάνογλου, 1985, σελ. 94-96 [με τις απαραίτητες τροποποιήσεις για τις ανάγκες της εξέτασης]

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (οι απαντήσεις να δοθούν στη νεοελληνική γλώσσα στο τετράδιο των απαντήσεων)

A. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

1. Κατωτέρω, στην αριστερή στήλη, είναι πέντε λέξεις παρμένες από το κείμενο και στη δεξιά στήλη πέντε πιθανές ερμηνείες για κάθε λέξη. Να επιλέξετε την ερμηνεία που ταιριάζει όσο το δυνατό καλύτερα σε κάθε λέξη και να αντιγράψετε την επιλογή σας στο τετράδιο των απαντήσεών σας.

(μονάδες 10)

ανεξέλεγκτος, -η, -οι

- αυτός που δε χρειάζεται έλεγχο
- αυτός που πέρασε από έλεγχο
- αυτός που γίνεται ή λειτουργεί χωρίς έλεγχο
- αυτός που μπορεί να ελεγχθεί

πιθασεύω

- δυναμώνω
- θέτω σε κίνηση, ενεργοποιώ
- συντρίβω
- δαμάζω, αναχαιτίζω

φενάκη (η)

- φαινομενικότητα
- θαυμασμός
- επιδίωξη
- πλάνη, απάτη

έμφυτος -η, -ο

- επίκτητος
- εγγενής, που υπάρχει από τη φύση
- που έχει ψυχή
- αγωνιώδης

χαλιναγώγηση (η)

- συγκράτηση, αναχαίτιση
- καθοδήγηση
- υποδούλωση
- εξουδετέρωση

2. α) «Το στοιχείο της πειθάρχησης της αγωνιστικότητας κατά την άθληση έχει τις δύο όψεις της αύξησης και της απώλειας του ανθρωπισμού του ασκουμένου, για το θεατή ενός σπορ έχει μόνο μία, την αρνητική». Πότε, κατά το συγγραφέα, συμβαίνει η αύξηση του ανθρωπισμού και πότε η απώλεια; (παράγραφοι 5, 3)

(μονάδες 5)

β) Πότε, σύμφωνα με το συγγραφέα, το παιχνίδι μετατρέπεται σε αγώνισμα και πότε σε αθλητικό θέαμα; Να βρείτε και να αναφέρετε 1-2 σχετικά χωρία από το κείμενο.

(μονάδες 5)

3. Νομίζετε ότι ο τίτλος που έχει δοθεί στο απόσπασμα, είναι πετυχημένος, δηλαδή ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο;

(μονάδες 10)

B. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

«Και ο άνθρωπος, όπως όλα τα ζώα, νιώθει τη σωματική και ψυχική ανάγκη να παίξει». (παράγραφος 2) Τι εννοεί με τη φράση αυτή ο συγγραφέας; Να τη σχολιάσεις σε ένα δικό σου κείμενο που να περιέχει τουλάχιστον 100 λέξεις. (μονάδες 30)

Γ. ΕΚΘΕΣΗ – ΔΟΚΙΜΙΟ (essay)

Να επιλέξετε ένα από τα δύο παρακάτω θέματα και να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα δικό σας κείμενο 300 τουλάχιστον λέξεων. (μονάδες 40)

Θέμα 1. Ας υποθέσουμε πως καθημερινά αθλείστε, αν και δεν επιθυμείτε να ασχοληθείτε επαγγελματικά με τον αθλητισμό. Κάποιος γνωστός σας σας επικρίνει, υποστηρίζοντας πως σπαταλάτε άσκοπα το χρόνο σας. Διατυπώστε την απάντησή σας τονίζοντας τη μεγάλη σημασία του αθλητισμού για τη σωματική και ψυχική υγεία του ανθρώπου.

ή

Θέμα 2. Γιατί η πατρίδα μου αποτελεί κάτι ιδιαίτερο ...